

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

PLAN ELZENHOF

Deelplan natuurontwikkeling

Datum: 17 juli 2013

Opdrachtgevers: dhr. Muller en mw. Priemis
Eigenaren camping Elzenhof

Het deelplan is gemaakt door:

E. Voogd
Stichting Landschapsbeheer Zeeland
Ravelijn de Groene Jager 5
4461 DJ GOES
t.: 0113-230936
e: info@slz.landschapsbeheer.nl

Natuurontwikkeling Elzenhof – Renesse

Doel

Elzenhof is een camping aan de Hogezoom even ten zuiden van Renesse op de Kop van Schouwen. Het campingterrein Elzenhof wordt gesaneerd voor natuurontwikkeling. De kampeereenheden zullen worden verplaatst naar de Compensatielocatie Rampweg. Camping Strandpark De Zeeuwse Kust zal als gevolg van de uitvoering van het plan vergroten. Het terrein Elzenhof krijgt via een bestemmingsplanwijziging de functie Natuur en dient volgens het voorliggend natuurontwikkelingsplan te worden ingericht, beheerd en gemonitord.

De oppervlakte van het terrein bedraagt 2,95 ha. De nieuwe huiskavel met daarop de woning en bijgebouwen bedraagt maximaal 7.000 m². Voor de natuurinrichting kan dus 2,25 ha gebied worden aangewend. Met een dergelijke oppervlakte wordt niet voldaan aan de vereiste oppervlakte van verevening. Het terrein heeft door de ligging aan de rand van het Natura 2000-gebied Kop van Schouwen hoge natuurpotenties. Door het realiseren van een kwetsbaar en zeldzaam natuurdoeltype kan worden voldaan aan de eisen van de verevening.

In deze tekst wordt beknopt uitgelegd wat het gewenste eindbeeld is en hoe dit bereikt kan worden. Bijgevoegde tekeningen moeten de tekst verduidelijken. Uit de monitoring zal blijken of er later nog bijgestuurd moet worden. De naar aanleiding van de monitoring gegeven adviezen zijn in principe bindend.

Landschapsbouw

Het terrein van Elzenhof ligt op of vlakbij de grens van de oude duinen en de polder. De oude duinen vormen het reliëfarme landschap ten noordwesten van de lijn Burgh – Haamstede – Renesse. Een deel van dit landschap is tijdens latere verstuvingen overstoven met zand, waardoor het reliëfrijke landschap van de jonge duinen is ontstaan. In de omgeving van Renesse liggen de jonge duinen in een smalle strook direct langs de kust, op minimaal 2,5 km kilometer afstand van Elzenhof. Ten westen van Haamstede zijn de jonge duinen veel verder landinwaarts gedrongen.

Op de grens van het hogere en het lagere deel van de oude duinen ligt ter plaatse van Elzenhof een historische houtwal. Deze houtwal ligt op of tegen de grens van het Natura2000-gebied.

Tussen de houtwal en de Hoge Zoom waren in de 19^e-eeuw en in de eerste helft van de 20^e-eeuw elzenmeten. Later zijn deze vervangen door boomgaarden. Nu is het een fruitgaardcamping. Om de camping landschappelijk in te passen is er in het verleden een grondwal langs de Hogezoom aangelegd.

Egelantier

Rietorchis

rugstreeppad

kruipwilg

Natuurdoelen:

Doel is het terrein om te vormen tot soortenrijk duingrasland met extensieve beweiding. Het moet één geheel gaan vormen met het aangrenzende duingebied, waarin al een grote variatie aan milieus aanwezig is, welke varieert van droge, onbegroeide duinen, via mosvlakten, graslanden, duindoorn

en gemengde struwelen tot bossen. In het duingebied zijn meerdere planten en diersoorten aanwezig welke ook in de toekomst op het terrein van de Elzenhof een geschikt leefmilieu zullen kunnen vinden. Onder de soorten zijn enkele zeldzame tot zeer zeldzame op de Kop van Schouwen gevonden.

Soorten Heikikker (*Rana arvalis*) kunnen zich hier vestigen vanuit het naastgelegen Natura 2000-gebied. Een andere soort die zich in het vochtige milieu kan gaan vestigen is de Rugstreeppad

(*Bufo calamita*), welke laat in het seizoen nog onvolgroeide larven heeft. De minder diepe geïsoleerde plas zal vanwege de geringe diepte snel opwarmen, waarvan deze larven zullen profiteren. Echter mag de plas pas droogvallen nadat de jonge Rugstreeppadjes op eigen kracht het nabij gelegen diepere water hebben kunnen bereiken.

In het meest gunstige geval zal zich in de lagere delen van het terrein op den duur een natte duinvalleivegetatie gaan ontwikkelen met soorten als Waterpunge (*Samolus valerandi*), Waternavel (*Hydrocotyle vulgaris*), Oeverkruid (*Littorella uniflora*), Drienerfzegge (*Carex trinervis*), Watermunt (*Mentha aquatica*), Fraai duizendguldenkruid (*Centaurea pulchellum*), Koekoeksbloem (*Silene flos-cuculi*), Moeraswespenorchis (*Epipactis palustris*), Rietorchis (*Dactylorhiza majalis subsp. praetermissa*), Parnassia (*Parnassia palustris*) en Geelhartje (*Linum catharticum*).

Natte en vochtige duinvegetaties bestaan uit lage kruiden. Maximaal 20% van dit beheertype mag bestaan uit struweel en maximaal 30% uit dwergstruiken (bron: www.natuurkennis.nl). In het struweel kunnen de volgende soorten voorkomen: Eénstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), Egelantier (*Rosa rubiginosa*) en bramen (*Rubus species*). Dwergstruiken zijn de Kruipwilg (*Salix repens*), welke snel dominant wordt in geschikte milieus en de Struikheide (*Calluna vulgaris*), welke laatste soort echter zeldzaam is op de Kop van Schouwen. De genoemde dwergstruiken groeien het liefst op vochtige plaatsen in open terrein en vormen een laag struweel.

Op de houtwal zal plaats zijn voor bomen en struiken, waardoor er een bosrandvegetatie zal ontstaan. De houtwal wordt meegenomen in het Houtwallenproject van SLZ, het plan wordt als bijlage bijgevoegd.

Voorbereidingen

Op de tekening van de huidige situatie is de bestaande camping weergegeven. In deze tekst wordt echter uitgegaan van een gesaneerde camping, daarom worden de hoofdpunten betreffende de sanering hier slechts kort genoemd. Een plan voor de sanering valt buiten het kader van dit deelplan. Wel worden enkele elementen, zoals de houtwal en de beplanting langs de noordoostzijde genoemd, omdat deze gespaard moeten blijven.

Als voorbereiding op de uit te voeren werkzaamheden ten behoeve van de natuurontwikkeling moet eerst de camping gesaneerd worden. Hiervoor moet alle infrastructuur (kabels, leidingen, verharding, paardenbak plus fundering, ontwateringsmiddelen als greppels en slootjes, enz.), alle

beplanting welke als haag rond de kampeervelden is aangeplant en de meeste overige beplanting worden verwijderd. De bomen en struiken moeten inclusief wortels worden verwijderd. Ook de voorste grondwal, gelegen direct langs de Hogezoom moet geheel verwijderd worden. Het snoei- en tuinafval wat onderlangs en op de houtwal is gestort moet tevens afgevoerd worden.

Van de beplanting kan alleen de beplanting op de historische houtwal blijven staan plus één eikenboom, welke op de tekening van het inrichtingsplan is aangegeven. Verder moet de beplanting langs de noordoostzijde van het terrein gespaard blijven, voor zover deze uit streekeigen soorten bestaat. Coniferen dienen uit deze beplanting verwijderd te worden. Waar deze beplanting in de noordelijke hoek van het terrein overgaat in de beplanting op de houtwal is een bosje ontstaan. Ook dit bosje dient gespaard te blijven en wordt beschreven in het bijgevoegde houtwallenplan.

De wal zelf op de grens met het Natura 2000-gebied dient uiteraard ook gespaard te blijven.

Voordat de saneringswerkzaamheden en de inrichting van het terrein ten behoeve van nieuwe natuur kan starten moet onderzocht worden welke natuurwaarden er momenteel op het terrein aanwezig zijn. Voor het verkrijgen van deze gegevens zal een quickscan gedaan moeten worden. Hierbij zijn vooral van belang of de Noordse woelmuis af en toe in het gebied voorkomt, en wat de natuurwaarde van de voorste, af te graven, grondwal is. Uiteraard moet voor het gehele terrein worden nagegaan welke kwetsbare en beschermde planten- en diersoorten er voorkomen. Ook zal nagegaan moeten worden welke archeologische waarden er in het terrein aanwezig kunnen zijn. Afgraven tot een diepte van 30 tot 50 cm kan meestal zonder problemen, maar bij dieper afgraven zal een archeoloog moeten nagaan of dit ter plaatse kan. Voor het ontgraven zal tevens een ontgrondingsvergunning moeten worden aangevraagd. Mogelijk dat er ook een watervergunning vereist is. Dit kan worden nagegaan bij het Waterschap Scheldestromen.

Werkzaamheden

Na de bij de voorbereidingen genoemde sanering van de camping en het verkrijgen van de benodigde vergunningen kan het werkelijke inrichtingswerk starten.

Allereerst wordt de toplaag van een groot deel van het terrein verwijderd. Het tot 20 cm af te graven deel is op tekening weergegeven als “gras (natuur) wel afgraven”. Om een geleidelijke overgang te verkrijgen tussen het af te graven deel en het niet af te graven deel zal over een breedte van enkele meters een deel van het hoger gelegen deel van het terrein moeten worden afgegraven van 0 – 20 cm diep, zodat er een geleidelijke overgang tussen hoog en laag ontstaat. Dit is op de tekening aangegeven met een onderbroken lijn. Rond de te handhaven eik moet een deel niet afgegraven worden, om wortelschade te voorkomen. Dit deel is ongeveer gelijk aan de kroonprojectie, of net iets groter. Dit gedeelte zal, voordat het graafwerk start, afgezet dienen te worden met lint of hekken, omdat verdichting van de bodem door zwaar materieel veel schade kan aanrichten aan de te sparen boom. Ook mogen er geen takken beschadigd worden. In de besteksomschrijving moet worden opgenomen dat ontgravingen natuurtechnisch dienen te worden uitgevoerd.

De afgegraven bovengrond dient verwerkt te worden in een nieuw aan te leggen grondwal op de grens van erf en natuur. De grondwal wordt maximaal 3 meter hoog t.o.v. het oorspronkelijke maaiveld. De onderbreedte wordt ca. 7 meter. De hoeveelheid grond die daarin niet verwerkt kan worden zal moeten worden afgevoerd. Daar waar in het inrichtingsplan niet is voorzien in een afscherming tussen de grens van erf en natuur in de vorm van een grondwal, wordt een erfafscheiding geplaatst in de vorm van houten palen met schaaldelen. Nadat het maaiveld is verlaagd, kunnen waterpartijen worden aangelegd. De op tekening weergegeven dieptes zijn de dieptes t.o.v. het nieuwe, dus verlaagde, maaiveld. De drinkputten dienen zo aangelegd te worden dat er een vloeiend talud ontstaat welke vanaf de insteek geleidelijk aan afloopt naar het diepste deel van de put. De grond uit de waterpartijen kan verwerkt worden in de op te hogen delen, deze zijn met een lichtgele kleur op tekening aangegeven. Waar opgehoogd wordt, hoeft de

oorspronkelijke bovengrond niet eerst afgegraven te worden. De ophoging is t.o.v. het oorspronkelijke maaiveld.

Langs de noordoostzijde van het terrein, wordt geadviseerd een lob groen aan te planten, met als doel de rechte lijn van de bestaande beplanting minder strak te maken en zo een natuurlijker beeld te verkrijgen. Tevens wordt komt een deel van de waterpartij zo meer in de luwte te liggen. Geschikte soorten om hier aan te planten zijn: Eénstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), Egelantier (*Rosa rubiginosa*) en Wilde liguster (*Ligustrum vulgare*).

Beheer

In de door de gemeente opgestelde randvoorwaarden staat het volgende over het beheer:

‘Duinvalleivegetaties hebben een aanzienlijke, maar geen onbeperkte levensduur. Extensieve begrazing kan worden toegepast, maar altijd in combinatie met aanvullend maaien en afvoeren. Dit om de opslag van els, wilg en berk tegen te gaan en de successie van Kruipwilg in te perken.

Om de ontwikkeling van duinvalleigrasland mogelijk te maken dienen de volgende beheersmaatregelen te worden toegepast:

- extensieve integrale seizoensbegrazing. Dit houdt in een begrazingseenheid, geen compartimentering, met een veedichtheid van max. 1 GVE/ha in het groeiseizoen (globaal van april tot oktober).

- verbod op bemesting en bestrijdingsmiddelen.

- periodiek aanvullend maaien in de nazomer i.v.m. opslag van els en wilg en kruipwilg.

Maaisel afvoeren.’

Daar het terrein iets meer dan 2 ha. groot is, mogen er maximaal twee paarden komen te lopen. Om te voorkomen dat het terrein verruigt, of dicht groeit met struiken zal er plaatselijk af en toe gemaaid moeten worden. In het begin zal er te weinig vegetatie groeien om voldoende voedsel voor de paarden te bieden. Bijvoeren in het natuurgebied mag niet. In het eerste jaar na omvorming zal begrazing niet mogelijk zijn. Het terrein zal dan tweemaal gemaaid dienen te worden, de eerste maal in juni, mits dit geen problemen oplevert met eventueel broedende (weide-) vogels en de tweede keer in september. Het maaisel moet afgeharkt en afgevoerd worden, om het terrein te verschrallen. Vanaf het tweede jaar kan er begraasd worden van globaal april tot oktober, waarbij de paarden permanent in het gebied mogen lopen, zolang ze voldoende voedsel hebben. Bij onvoldoende vegetatie voor begrazing moeten de paarden van het terrein worden gehaald.

In het open grasland zullen alle forsere kruiden als zuring en brandnetel minimaal 1x per jaar gemaaid moeten worden. Langs de bosranden kan het maaien het beste eens in de twee jaren gebeuren, waarbij jaarlijks de helft wordt gemaaid. Hierdoor krijgen soorten die aan bosranden gebonden zijn de kans te overwinteren.

In het begin is de kans groot dat er groene flap in de drinkputten gaat groeien. Als dit de eerste jaren uit het water wordt gehaald en wordt afgevoerd, zal dit probleem verdwijnen. Verder hoeft er vrijwel niets aan het beheer van de drinkputten te worden gedaan. Indien de drinkputten na vele jaren dreigen te verlanden kan het nodig zijn ze uit te baggeren. De bagger dient dan afgevoerd te worden. Om de natuurwaarde van de waterpartijen te behouden is het van belang niet alle putten gelijktijdig op te schonen, maar dit werk verspreid over enige jaren uit te voeren.

De houtwal zal om de paar jaar bekeken dienen te worden om te kijken of er bomen en of struiken gedund moeten worden. In het begin kan dit het beste jaarlijks worden gedaan, omdat er nog veel ongewenste soorten op de houtwal zullen groeien. Zaailingen van esdoorn en abeel en andere

storende soorten zullen dan gelijktijdig verwijderd moeten worden. Inboet van gewenste soorten kan ook nodig zijn.

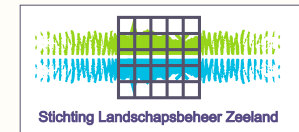
Monitoring

Monitoringsplan wordt bijgevoegd.

Bij het monitoringsrapport zullen beheersadviezen worden gegeven, waaruit blijkt waar welk beheersmaatregelen eventueel moet worden aangepast. De adviezen kunnen aangeven dat een bepaalde soort frequenter moet worden bestreden, of dat de begrazingsdruk omlaag moet. Deze adviezen zijn bindend, tenzij er in overleg met de gemeente Schouwen-Duiveland van afgeweken kan worden. In het advies zal ook staan of het noodzakelijk is één van de waterpartijen uit te baggeren. Uitbaggeren van waterpartijen gebeurt altijd binnen de periode 1 september – 15 oktober, omdat in deze periode de minste schade aan het leven in de put wordt aangericht.

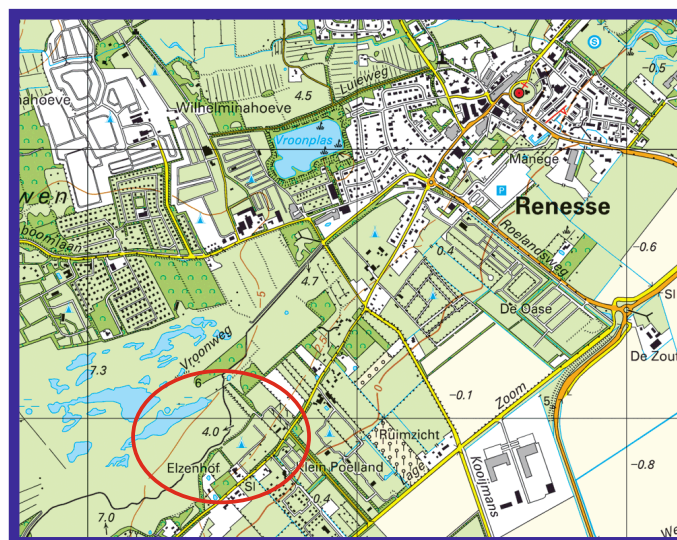
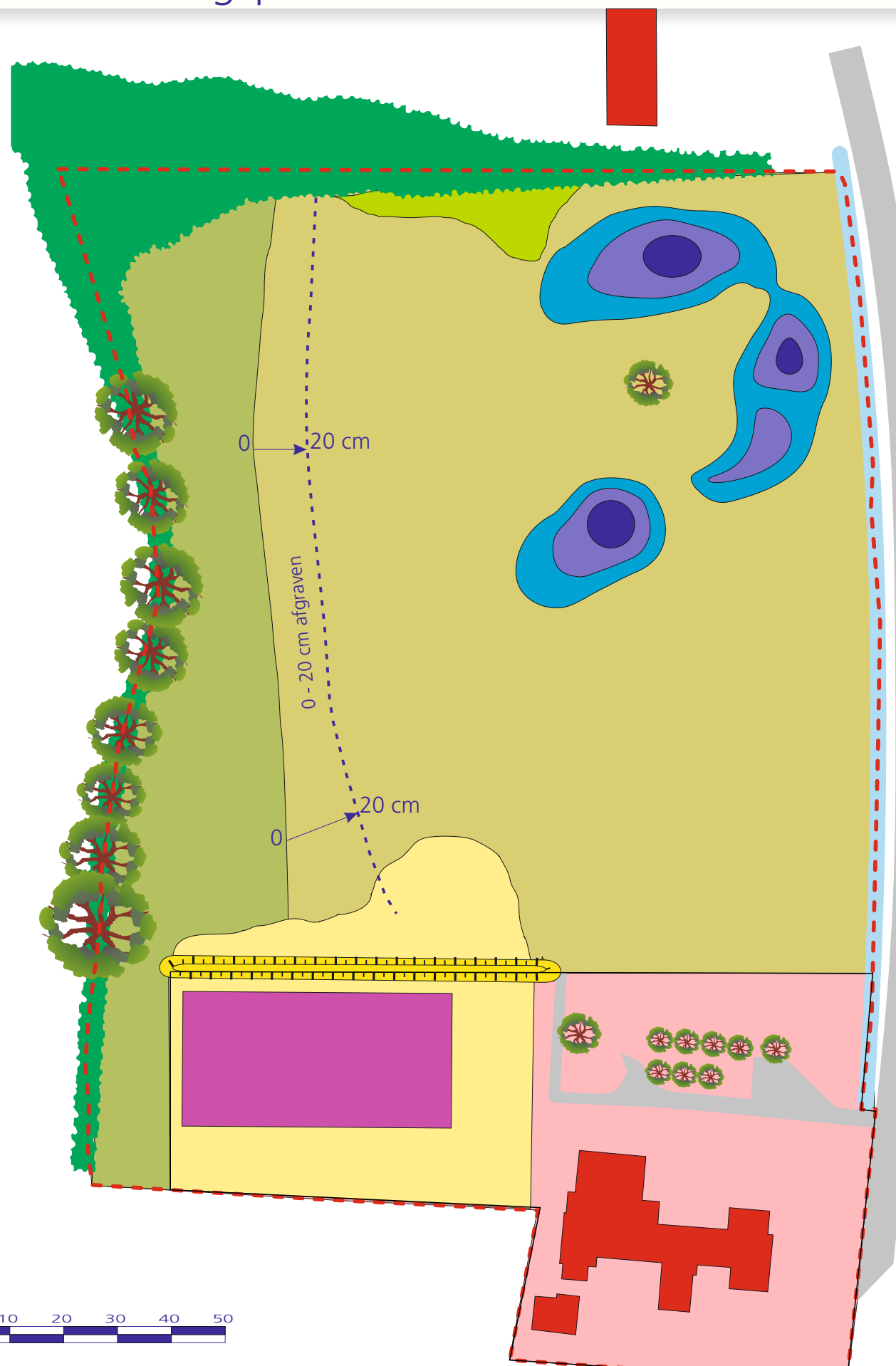
ELZENHOF

inrichtingsplan

LEGENDA

	= bebouwing
	= (half-) verharding
	= op te hogen terrein
(max 1 meter)
	= op te hogen terrein
(max 3 meter)
	= opgaande beplant./
nieuwe aanplant
	= water, 0 - 0,50 m diep
	= water, 0,50 - 1,25 m d
	= water, 1,25 - 2,50 m d
	= gras (natuur)
wel / niet afgraven
	= tuin, erf / paardenbak
	= sloot
	= boom
	= grens Elzenhof

Locatie Elzenhof

Naam	Sandra Priemis en Cor Muller
Adres	Hogezoom 95
Pc / plaats	4325 CC RENESSE
Tel.	06-12812761
E-mail.	info@campingelzenhof.nl

SCHAAL 1 : 1.000 (A3-form.)

Getekend Ewoud Voogd
Datum 27 januari 2012
Herzien 17 juli 2013

Postbus 286 4460 AR Goes 0113-230936
info@slz.landschapsbeheer.nl www.landschapsbeheerzeeland.nl